

про використання ними спільного джерела - очевидно, стислого Галицько-Волинського літопису, створеного не пізніше 1615-1619. Після 1621 ядро пам'ятки було доповнене якоюсь духовною православною особою розповіддю про різницю між православними й католиками у питанні про походження Святого Духа. Тут було використано твір відомого італійського хроніста XVI ст. Ц. Баронія. Потім, у 30-х рр. XVII ст., пам'ятка була значно перероблена і доповнена, зроблено продовження, яке охоплювало події 1621-1636. Новий автор-творець музейної редакції - проживав в Острозі, був духовною особою, можливо, вчився або викладав в ОА. Він був близьким до відомого церковного та культурного діяча України, острозького протопопа Івана Бережанського, який відзначався непримиренною боротьбою проти експансії католицизму та унії. Після Острозької трагедії 1636 Бережанський та чимало інших діячів православної церкви були змушені покинути Остріг. Сам Бережанський став київським протопопом і помер у Києві у 1642. Разом із ним Острог покинув і невідомий автор ЛО, через що і припинив свою літописну працю. Цей невідомий автор був талановитим істориком, блискучим письменником-полемістом, творцем яскравих публіцистичних оповідей про київського митрополита св. Петра Могилу, полоцького архієпископа *Мелетія Смотрицького*, про вбивство полочанами Йоасафата Кунцевича, про князя Корецького - відступника від

православ'я, про гонительку православ'я *Анну-Алоїзу Ходкевич* *кн. Острозьку* тощо. Він же виявляє великий інтерес до історії Острога, фіксує різні дивовижні і надприродні явища, що мали місце у ньому. Завдяки цьому літописець у цій своїй найповнішій редакції був названий Острозьким. Невідомий автор співчував вільній боротьбі українського народу як проти гніту Речі Посполитої, так і агресії Османської імперії. Можна відзначити також близькість автора, який, очевидно, був певний час ченцем монастиря св. Юрія в Любартові, до ігумена цього монастиря - Кирила, пов'язаного з цілим рядом культурних діячів України п. п. XVII ст. Відома також скорочена редакція ЛО, яка охоплює події 1494-1649 і має умовну назву "Крехівської кроніки". ЛО був виданий спочатку в 1951 російським істориком, джерелознавцем і археографом М. Тихомировим (1893-1965), а вдруге його видав разом із львівським літописом як складову частину у двох виданнях своєї джерелознавчої монографії 1971 київський дослідник Олександр Бевзо (1901-1981).

Публ.: Розанов С. Кройника 1636 року // Український науковий збірник. - 1915. - Вип. 1. - С. 21-29; Бевзо О.А. Львівський літопис та Острозький літописець. - Київ, 1970; Крижановський А. Руська "Кройника" з 17 в. // ЗНТШ. - Львів, 1904. - Т. 62; Методические указания к изучению курса "Источниковедение истории СССР" / Состав: Н.П.Ковальский, Ю.А.Мыщык. - Днепропетровск, 1984. - С. 49-60; Тихомиров М. Н. Малоизвестные летописные памятники; Острожский летописец // Исторический архив. - Москва, 1951. - Т. 7. - С. 236-253.

Лит.: Мыщык Ю. А. Украинские летописи XVII века. - Днепропетровск, 1978. - С. 39-51.

ського собору, після якого був проголошений екзархом православної церкви. Наприкінці 1597 - поч. 1598 виїхав в Зах. Європу, де навчався в університетах Віттенберга, Женеви. У 1600-1621, будучи Александрійським патріархом, продовжував опікуватись православною церквою Речі Посполитої. Висловив підтримку створенню *культурно-освітнього центру в Дерманському монастирі*. З 1621 по 1638 (з перервами) був Константинопольським патріархом. В 1638 загинув.

Лит.: Брянцев К. Патриарх Кирилл Лукарис и его заслуги для православной церкви. - Спб., 1881; Савич П. Причинки до правдивості Кирила Лукаріса // Богословія. - 1930. - Кн. I. - С. 23-41; Харлампович. Западнорусские... - С. 264.

Лукаріс Кирило (6.11.1572, м. Кандія - 2.07.1638, Константинополь)

до 12 р. навчався в Кандії під керівництвом Мелетія Власта. Пізніше переїхав до Венеції, а в 1588-1594 навчався в Падуї. Після закінчення навчання займав різні церковні посади під керівництвом Мелетія Пігаса. В сані прото-сингела був направлений до Речі Посполитої, вірогідно, в 1594. З 1594 по 1598 неодноразово бував в Острозі, де займав посаду ректора ОА. В жовтні 1596 разом з єпископом львівським Гедеоном Балабаном та *кн. Костянтином Острозьким* брав участь у діяльності Берестей-